

TÜRK DİLİ

Halil NİMETOĞLU
E. Vali

Ülkesini, yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk Ulusu dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır.

Başbakanlık tarafından “Dilimiz Kimliğimizdir” başlığıyla “2017 Türk Dili Yılı” ilan edildi.

Bu ve benzeri önemli güncel konuları “**kapak konusu**” yaparak güzel bir uygulama sürdürerek dergimiz editörlüğünü kutluyorum. Uygulamanın devamıyla meslektaşlarımızın buna duyarlılık göstererek yazılar yazmaları en büyük dileğimizdir.

Bu konunun kapak konusu olması gerçekten önemli. Bu yılın (aslında her yılın) “Türk Dili Yılı” kabul edilmesi de çok yerinde olmuştur.

Dünyanın neresinde olursa olsun, insan topluluklarının ulus kimliğini alması ve bunu koruyarak gerçek anlamda devlet düzeyine gelmesinde, diğer unsurlar yanında dil başta gelmektedir.

Büyük düşünür Konfüçyüs’e sorarlar; “**Bir Ülkeyi Yönetmeye Çağrılıydınız, Yapacağınız İlk İş Ne olurdu?**”

Konfüçyüs bunu şöyle yanıtlar: “**Hiç kuşkusuz, dili gözden geçirmekle işe başladım.**”

Dinleyenlerin hayret dolu bakışları karşısında, sözlerini şöyle sürdürür: “**Dil kusurlu olursa, sözcükler düşünceleri iyi anlatamaz. Düşünürler iyi anlatılmazsa, yapılması gereken şeyler, doğru yapılmaz. Ödevler gereği gibi yapılmazsa, Töre ve kültür bozulursa, adalet yanlış yola sapar. Adalet yoldan çıkarsa, şaşkınlık içine düşen halk, ne yapacağını, işin nereye varacağını bilemez. İşte bunun içindir ki hiçbir şey ‘dil’ kadar önemli değildir.**”

XIII. yüzyılda Türk Birliği’ni sağlama yolunda Karmanoğlu Mehmet Bey’in, dile önem verip, Türkçenin diğer dillere karşı yok olmasını önlemeye dönük Fermanının önemini burada vurgulamadan geçemiyoruz.

13 Mayıs 1277 tarihinde yayınlanan ferman; “**Bugünden sonra, divanda, dergâhta, bargahda, mecliste ve meydanda Türkçeden başka bir dil kullanılmayacaktır;**”

Diyerek, Türkçeyi resmi dil haline getirmiş, Arapça ve Farsçayı yasaklayarak bunlara karşı korumuştur.

Karaman valisi olarak çalıştığım yıllarda, Türk dil bayramının büyük önem ve etkinliklerle kutlandığını ve dilimizin ne derece sahiplenildiğini

anımsıyorum. Bunun bir örneği, çok değerli Belediye Başkanı Yaşar Evcen'in Türkçeye verdiği önemin bir ifadesi olarak Karaman Belediye Encümeni'nin 13.12.1994 tarihinde aldığı karardır.

Buna göre: **“Kişi ve Kuruluşlar tarafından asılan levha ve her türlü duvar ilanlarındaki yabancı sözcüklerin kaldırılması, bundan sonra öz Türkçe isimlerin konulmasına karar verilmiş, işyerlerinin isimlerini Türkçe olarak yazmayanlara ruhsat verilmeyeceği, eskiden açılan işyerlerinde isim levhaları yabancıysa, Türkçe olarak değiştirileceği”;**

Karara bağlanmıştır.

Bugüne gelirse, güzel dilimizin sahipsizlikle her geçen gün özünü ve güzelliğini yitirmekte olduğunu görüyoruz.

İmparatorluk sonrası, cumhuriyetle birlikte devlet yönetimi ve toplum olarak Türkçeye ciddi anlamda sahip çıkmadı.

Büyük Atatürk'ün; **“Ülkesini, yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk Ulusu dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır.”** Direktifleri doğrultusunda çok şeyler yapıldı.

Diğer devrim ve toplumsal dönüşümler yanında, dil devrimi de önemli aşamalarla, Türkçenin köklerine inilip, bunu sahiplenmede tüm kişi ve kuruluşlarla büyük işler yapıldı.

Türkçemizin ses özelliklerine göre yeni sözcüklerle zenginleşmesi yanında, bilim ve sanat dili olması yönünde aşamalar kaydedildi.

Bugün yaşadıklarımıza bakarsak, her şey ortada. Hangi kentimize gidersek gidelim, caddelerinde sıralanan işyerlerine bakmak yeterli

olacaktır. Sanki başka ülkedeymişiz gibi tablolarla karşılaşmamak mümkün değil. İnsanların giysilerindeki sözcük ve kavramları, bunları giyenlerin çoğunun bilmediği bir gerçek dışı değil herhalde...

Burada; günlük dilde kullanılan, yazılarda yer verilen bazı sözcüklere değinmek, güzel dilimizin ne hale geldiğini görmemize yeterli olacaktır sanırım.

Eksantrik (acayıp), anomali (aykırılık), nodül (düğümçük), valör (geçerlilik), antikite (ilkçağ), statüko (mevcut durum) rasyo (oran), enformel (şekli olmayan), anakronizm (tarih yanlışlığı), fundamentalist (köktenci), referans (tavsiye), illüzyon (gözbağcılık), liberasyon (serbestlik), kalifiye (nitelikli), flora (bitki varlığı), ultimatom (kesin uyarı), baz (temel)...

Bu listeyi çok uzatmak mümkün. Bu yabancı sözcükler, Fransızca, Latince ve İngilizce gibi dillerden alınmış, üzerinde durulması gereken bir durum olmakla beraber, bunların Türkçe karşılıklarının olmasıdır.

Türkçe kurallarına göre karşılığı çok özgün teknik sözcükler, kendilerine her dilde yer edinebilir, bu başka bir konu...

Dünya 4. Sanayi devrimini yaşıyor; Teknoloji çok ilerliyor, insanlar arası ilişki kolaylaşıyor, her alanda ve her konuda insanlar ve toplumlar bu bakımdan birbirini çok etkiliyor.

Bu durumda, dillerin kendi özgün yapısını da koruması zorlaşıyor. Önemli olan zoru başarmak; ulusal yapı ve özelliklerimizi korumak, egemenlik ve Bağımsızlığımızı ebediyen sürdürebilmemiz için güzel Türkçemizi, dünya dilleri içinde önemi ve yaygınlığını da düşünerek daha çok sahiplenip, daha da iyi yerlere gelmesini sağlamak hepimize düşen görevlerin başında gelmektedir.

Bu yolda; **“En büyük eğitici Yöneticidir”** yaklaşımından da güç alarak, tüm mülki idare amirleri, aile ortamında anne-babalar, eğitim kurumları, öğretmenler, üniversiteler, işyerlerinin eğitim birimleri, askeri kurum ve kuruluşlara ulusal bir görev bilinciyle iş düşmektedir.

Yapılacak işlerin başında da öncelikle **Türk Dili** konusunda bir **“Devlet Politikası”** oluşturulmalıdır.

Amaç sadeci dilimizi yabancı sözcüklerin istilasından korumak değil, temel amaç dilimizin; bilim, kültür ve sanat dili olmasına da özen göstermek, Türkçe konuşan ülkelerle işbirliği yapıp, yaygın dilimizin kullanımı yolunda önümüzdeki her engeli kaldırmaya ve çeşitli uluslararası kuruluş ve oluşumlarda, her türden toplantılar başta olmak üzere, dilimizin kullanılmasını sağlamaktır.

Başbakanlık tarafından **“Dilimiz Kimliğimizdir”** başlığıyla, **“2017 YILI TÜRK DİLİ YILI”** nın yukarıda değindiğimiz gibi bir **“Devlet Politikası”** olarak çok etkin ve yaygın bir biçimde değerlendirilmesi gerekmektedir. Özellikle Basın-Yayın kuruluşları ile Üniversiteler hazırlayacakları **“Eylem Planları”** çerçevesinde çalışmalarda bulunmalıdırlar.

Sadece bu yılı değil, her yılı aynı anlayışla değerlendirmeden geri kalmamalıyız.

Her konuda olduğu gibi bu konuda da tüm Mülki İdare Amirlerine çok iş düşmektedir.

Özellikle dilimizi en güzel bir biçimde kullanmaya özen gösterip, örnek ve ön ayak olmalıyız.

En büyük eğitici, Yöneticidir özdeyiş ve değerlendirmesini haklı çıkarmalıyız...